

ACC. N:R M. 15440: 1-3.

Landskap: Dalarna Upptecknare: Kyrkovärd. And. Andersson,
Härad: Folkare Berättare: ^{Hörsöndal} förf. Carl Larsson i By i "En
Socken: By Berättarens yrke: "Daladrottens historia" Del I sid. 243
(Uppteckningsår: inlämn. år 1953) Född år 1877 i By socken (avlidn.) Del II " 106

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

x m. fl.; se s. 3.

Hästslakt. s. 1-3. (brev bif.)

Skriv endast på denna sida.

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet
FINNGATAN 8 - LUND

Tel. Lund 115 28

Brev!

bif. M. 15440.

Lund den 21 november 1952

Till By Hembygdsgård

./. Kyrkvärden And. Andersson
Ingeborgbo, Horndal.

För en undersökning vid Folklivsarkivet i Lund om hästslakt i Sverige vore vi synnerligen tacksamma om vi genom Eder kunde få bifogade frågor besvarade för B y socken, från vilken sådana uppgifter tyvärr saknas i arkiven.

Högaktningsfullt

Sigfrid Svensson

(Sigfrid Svensson)

professor

*Herr Professor Sigfrid Svensson,
Lund.*

inl.

frgl. uppt.ppr & kuvert

*Meddel för jag lämnar de som jag kunnat få
båda frågor. De som minns något om dylika saker
finns inte längre i dessa trakter. Numera finns ingen
motvilja mot vare sig hästslakt eller hästslaktare.
Det är en trist sak för ^(det slakt) fram en bondgård är det dock i
regel som en vän till gården skulle gå bort.*

Högaktningsfullt

Kyrkvärden And. Andersson

Skrivelser till arkivet böra sändas utan personadress.

Ingeborgbo, Horndal d. 2/2 1953

HÄSTSLAKT

Vem slaktade hästar? Hade man särskilda hästslaktare inom socknen eller häradet? Vad kallades dessa? Hur voro de ansedda? Av vad slags härkomst plögade hästslaktaren vara (utsocknes, okänd, benådad straff-fånge, tattare etc.)? Finnas traditioner om, att hästslaktare och bödel stått i något särskilt förhållande till de övriga i samhället? Vilka övriga sysslor utförde han (kastlera hästar, avliva hundar, kattor, gräva ned självdöda kreatur, skära ned sådana, som hängt sig etc.)? Hade hästslaktaren rykte för trollkunnighet?

Hur tillgick hästslakt? Brukade man slå (klubba) ihjäl hästen? Brukades i så fall att man band något över hästens panna och ögon? Förekom det att man störtade hästar ned för en brant eller drev dem ut i ett kärr eller på annat sätt lät dem omkomma, utan att man behövde slakta dem? Om hästslaktaren stack hästen, skedde detta i så fall på något särskilt sätt (t.ex. att han lät djuret springa, tills det förblött eller lät kniven bli sittande i såret tills djuret föll)? Åt vilket håll skulle hästen falla? Tog hästslaktaren av huden? Tillvaratog han något av köttet? Tillvaratogs skallen och nedgrävdes t.ex. under stugtröskeln? Vad skedde med hästkroppen?

Om en häst självdog, hur förfors då med kroppen? Vem var den förste i Eder ort, som själv flådde en häst utan att anlita hästslaktaren? Hur betraktades detta? Vilket år eller årtionde skedde det? När började man äta hästkött i Eder trakt, eller gör man det fortfarande icke? Varför åt man inte hästkött?

Landskap: Dalarna Berättare: Författaren Carl Larsson i Pny
 Härad: Folkare Berättarens yrke: Sidan 243 i en Dala-
 Socken: Pny Berättarens adress: Sockens historia del I
 Uppteckningsår: ^{inkl.} 1953 Född år 1887 i Pny socken, Lovisa.

meddelade Kyrkordens stud. Studerasson, Ingeborgs, Korundal 2.
 Upptecknare:

Sockenslappor: Å Stamma den 8 dec. 1839 frjages för-
 domlingen om den ville vidare löna någon sockenslapp,
 sedan stud. Henriksson i Spisto med sin arjet,
 hvarja paraten, att de visserligen ville hafva någon viss
 pris, hvilken kunde betjona den med hystas och andra krea-
 turs aföring, men att lönen ikke skulle utgå av motlag,
 utan skulle arbetet betalas av den som ville anlita honom. För av-
 dragning av en häst skulle betalas en rdl. riksg. och för mindre krea-
 tur hälften darsmot. Om stud. ~~Henriksson~~ Henriksson skulle
 skulle få uppbria lönen för detta är en mening som orlov, dock
 tyktes billigheten gifva henne denna rätt.

Den 15 dec. samma år anmälde sig dungen Daniel
Olsson (Lepp Daniel) till Sockenslapp, förklarade sig nöjd.

med de vilkes protokollat av den 8 dec. bestämmer, och
antogs af församlingen med vilken, och han alltid skulle
vristas inför församlingen och undandras ingens till
biträde med dylika grönåb.

Carl Larsson i Prv:

Sid. 106 i en Dale-bokens historia. Del II.

Hästar dödas med ett böskott, varpå hu-
den antogs av bokensläppen, till vars sligh-
digheter även hör att flä alla sjelovorda
krak, jämte hundar och katter. Av hästarna
tillvaktogs endast huden.

På vintern 1848 köpte inspektör Strandman, Hornsöls bruk, på Hedemora marknad, tvänne röda granna, gul-blacka hästar av gästgivarne i Lövåla i Hälsingland. De hade från början ägt av den siste telmannen i bondstäm-
det, Nils Larsson i Tullus. Därför fingo de även sina namn "Tulle" och Tullus. Denna "Tullus" var den förste häst här på orten, vars kött tillvaratogs som människ-
föda. Detta som för många var en styggelse och be-
traktades med verklig avsky inträffade år 1867. För
denne tid hade hästarna efter medeltida bruk alltid neh-
gröts i jorden uten att något som helst kött tycke till-
varatogs. - Att för i tiden vara hästlektne ansågs
vara något mycket ohygieniskt. Jaktens utvorn
brukade därför till ~~tid~~ kallas "flabuser" eller "raker".

För detta vid upptäcknaren vidare nämna att
Pommo a. Slettens Pios Erik Eriksson i Västmanland
var den förste i Popsken som började sälja hästkött. Han
var född i Pops på 1850-talet. Slettens hästarna tyder